Sumonyi Zoltán

# *A vincellér megvenné*

**Görgey Gáborról**

A 70-es évek elejétől jó tíz évig Harsányi Károly volt a Szigligeti Alkotóház vezetője. Apám-korú, a háborút is megjárt egykori síoktató volt, aki mindenkivel megtalálta a közvetlen hangot. Karcsi bent lakott az alkotóház egyik szobájában, felkészült partnerként vett részt az esti játékokban, és ha éjfél felé megéhezett a társaság, a konyhából behozott egy lábos pecsenyezsírt, kenyeret, hogy testileg is bírjuk a kemény szellemi tornát. Egyszóval, szerette az írókat.

Délelőttönként, ha nem volt dolga az irodában, sétára hívott, hogy pihentessem már az írógépet, és ismerjem meg a falut is. Ebéd előtt meg nézzünk be a kocsmába egy felesre. Mert a fejébe vette, hogy Szigliget lakosságát összeismerteti (összebékíti?) a két-háromhetente cserélődő „kastélylakókkal".

Egyszer, a strand felé menet, felmutatott egy magasabb dombon álló házra.

– Az ott a Görgey Artúr, bocsánat, nem akarok bennfenteskedni, Görgey Gábor nyaralója. Ismered?

A nyaralót nem ismertem, de Görgeyt Vasék révén szinte kamaszkorom óta; a Szántó Piroska–Vas István házaspár „fogadott gyerekei" között Kormos, Juhász, Simon Pista, Görgey voltak az idősebb „testvéreink".

– Szóval, az ott az Artúrék háza – folytatta –, és kering itt erről egy érdekes történet, nem tudom, hallottad-e már. Azt én sem tudom, hogy a legenda a faluból indult-e, vagy az alkotóházból, de már olyan kerek, mint egy népmese. Úgy is terjed. Azért kérdeztem, hogy ismerted-e?

Intettem, hogy nem, és Karcsi belekezdett.

– Minthogy Görgeyék csak nyáron szoktak itt lenni, a házat ősztől tavaszig egy Baksa bácsi nevű vincellérjük gondozta, merthogy ő művelte a szőlőt is, meg kezelte a pincében a bort. Egyik ősszel ez a Baksa bácsi igen türelmetlenül várta, hogy érkezik-e már Pestről Görgey az olyankor szokásos szállítmánnyal, rézgáliccal, kénnel, ilyesmivel, mert megüzente, hogy lehozza ezeket, és csak másnap megy vissza. Úgyhogy egy kicsit fűtsön is be a házban. Már besötétedett, de csak nem akart megérkezni Görgey a ritka szép Renault-jával – mert olyan kocsija

még nem sok embernek volt akkor Magyarországon – és az öreg vincellér már elunta a várakozást. Hiszen Görgeynek van kulcsa a házhoz, a permetezőszert meg kipakolhatják reggel is, volt már ilyen, de most mindenképpen találkozni akart a tulajdonossal.

Na, végre megjön, mindent elrendeznek, megbeszélnek, s Görgey menne már föl a házba, de az öreg csak toporog előtte, mondana még valamit, csak nem tudja, hogyan fogjon hozzá.

– Hát, az a helyzet, Görgey úr kérem – kezdte akadozva –, hogy tegnap este az asszony megint nagyon elhúzta az időt. A kertben, meg a jószágokkal, tetszik tudni, hogy van az falun. Szóval hát, az a helyzet, hogy tegnap este csak későn kapcsoltuk be a televíziót. Úgyannyira, hogy az elejét nem is láttuk. Már csak annyit tudtunk meg az egészből, hogy a Görgey úr nagypapája árul valamit. Aztán most, hogy az asszony is örökölt egy keveset a szülei után, hát úgy gondoltuk, hogy akkor azt a dolgot mi megvennénk.

Görgey először semmit nem értett az egészből. Mit akarnak megvenni?! Aztán eszébe jutott, hogy előző este közvetítette a tévé Német Lászlótól „Az áruló" című drámát Görgey Artúrról.

– Nézze, Baksa bácsi – válaszolta komoly arccal a reménykedő vincellérnek –, két baj van ezzel a dologgal. Az első az, hogy nem eladó.

– Nem? – nézett csalódottan az öreg.

– Nem. A második pedig az, hogy nincs is már meg csak egyharmada.

Hát, nagyon sajnálta, hogy már megint lemaradtak valamiről.

Ezt az anekdotát aztán én is többször elmeséltem különböző társaságokban, csiszolgatva, itt-ott kiegészítve vagy elvéve belőle, már ahogy az a népköltésekkel lenni szokott. Kihegyezve a történetet Görgey frappáns válaszára.

Évekkel később behívtam Görgeyt a Rádióba. Az a műsor akkor csak róla szólt, a színdarabjairól, a verseiről, s mert az *„Egy vacsora anatómiája"* című nagy verséért nem sokkal korábban kapta meg a *Robert Graves-díjat*, felkértem Gáti Józsefet a kitüntetett költemény elmondására. (Gáti tanár úr egy lendülettel, első felvételre hibátlanul mondta el azt a tizenhárom perces poémát, amelyet azóta sem hallottam hitelesebb tolmácsolásban.)

Tehát az egész műsor Görgeyről szólt, s ezért megengedtem magamnak, hogy a szigligeti legendával kezdjem. És hogy a főszereplő ország-világ előtt „autorizálja" a történetet. Végigmondtam a magam változatát, Görgey pedig – ma már elképzelhetetlen udvariassággal és

fegyelmezettséggel – közbeszólás nélkül hallgatta. Csak a végén kezdett el hahotázni.

– Jaj, nagyon jó, nagyon jó! Csak az a baj, öregem, hogy szinte semmi nem igaz belőle. Na, annyi igaz, hogy volt Szigligeten egy nyaralónk, de azt már évekkel ezelőtt eladtuk. És hogy a vincellérünk?! Valóban volt ott a faluban egy olyan mindenes segítőnk, akit persze nem Baksa bácsinak hívtak. Ja, és mit vittem én oda? Rézgálicot? Hát, nagyon jó! Mondom, semmi nem igaz a történetedből. De itt most, a mikrofon előtt felhatalmazlak, hogy nyugodtan terjeszd! Mert, sajnos, a valóságban ritkán vagyok ennyire slágfertig. Különösen az „Áru" tekintetében.